

Vård- och omsorgsnämndens budget 2026–2028

Typ av styrdokument: Budget

Beslutande instans: Vård- och omsorgsnämnden

Datum för beslut: 2025-xx-xx

Gäller för: Vård- och omsorgsnämnden

Giltighetstid: t.om. 2026-12-31

Dokumentansvarig: Förvaltningschef

Innehåll

1. Inledning	3
2. Vård- och omsorgsnämnden	3
2.1. Vård- och omsorgsförvaltningens organisation	4
2.2. Avdelning myndighet och kommunal primärvård	4
2.3. Avdelning boende och arbete	5
2.4. Avdelning personlig assistans och stöd	5
2.5. Avdelning äldreboende	6
2.6. Avdelning hemtjänst	6
2.7. Avdelning verksamhetsstöd	6
3. Sveriges mest effektiva kommun	7
3.1. Vård- och omsorgsnämndens genomlysning	7
3.2. Politiska inriktningar	9
3.2.1 Den politiska inriktningen	9
4. Nämndens budget	10
4.1. Ekonomiska ramar	10
4.2. Investeringsbudget	12
5. Arbetsmiljömål	13
Bilaga 1 – Internkontrollplan	14
Bilaga 2 – Risk och väsentlighetsanalys	16

1. Inledning

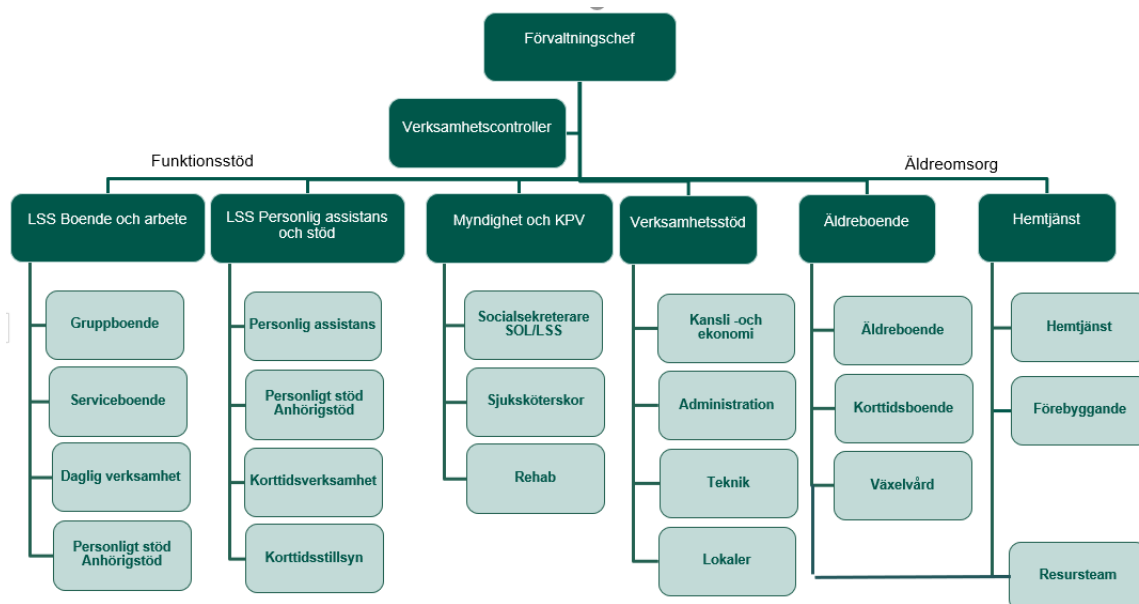
Vård- och omsorgsnämndens budget 2026–2028 konkretiserar kommunfullmäktiges budget och pekar ut färdriktningen för vård- och omsorgsförvaltningens verksamhet. Budgeten beskriver hur vård- och omsorgsnämnden ska bidra till kommunfullmäktiges mål att bli Sveriges mest effektiva kommun. Dokumentet omfattar även planerade investeringar för de kommande fem åren samt driftsramar för den närmaste treårsperioden.

Budgeten innehåller även nämndens arbetsmiljömål och internkontrollplan med tillhörande väsentlighets- och riskanalys. Utöver löpande rapporteringen avseende ekonomi, följs den samlade budgeten upp vid delår- och årsbokslut.

2. Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämndens målgrupper är personer över 65 år, personer som ingår i personkretstillhörighet enligt 1 § LSS som kan ansöka om insatser enligt både socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, personer med demens, personer som behöver kommunal primärvård eller hemtjänst samt personer i livets slutskede. Nämnden ansvarar för att fullgöra kommunens uppdrag enligt socialtjänstlagen, hälso- och sjukvårdslagen, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, lagen om bostadsanpassning och lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar om medicintekniska produkter.

2.1. Vård- och omsorgsförvaltningens organisation

2.2. Avdelning myndighet och kommunal primärvård

Avdelningen myndighet och kommunal primärvård ansvarar för myndighetsutövning samt för den kommunala primärvården.

Vård- och omsorgsförvaltningens socialekreterare ansvarar för att utreda och fatta beslut om rätten till bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt lagen om bostadsanpassning. Insatserna kontaktperson och korttidsvistelse i form av stödfamilj enligt LSS är organiserade under avdelningen myndighet och kommunal primärvård.

Kommunal primärvård riktar sig till personer som har ett varaktigt behov av att få hjälp med sjukdom och rehabilitering i hemmet på grund av hälsoskäl såsom sjukdom eller funktionsnedsättning. Den kommunala primärvården omfattar vård och rehabilitering upp till sjuksköterskenivå eller annan särskild kompetens. Kommunens primärvård ansvarar för medicinsk bedömning och behandling, omvårdnad, riskbedömning, förebyggande arbete och rehabilitering.

2.3. Avdelning LSS boende och arbete

Avdelning boende och arbete ansvarar för olika boendeformer och insatser för personer med funktionsnedsättning. Detta inkluderar bostad med särskild service för vuxna, barn och ungdomar, daglig verksamhet enligt LSS, samt boendestöd och bostad med särskilt stöd enligt socialtjänstlagen för personer med funktionsnedsättning som tillhör personkrets enligt LSS. Avdelningen erbjuder också anhörigstöd.

Bostad med särskild service för vuxna, enligt LSS 9 § 9, är en anpassad boendeform för personer med omfattande funktionsnedsättningar. Det finns tre huvudformer av bostad med särskild service: gruppboende, serviceboende och annan särskilt anpassad bostad. Boendeformerna grupp- och serviceboende erbjuder fast bemanning och omvårdnad. En viktig målbild för verksamheten är att stödja ökad självständighet och möjliggöra boendekarriär där det är möjligt. I boendeformen annan särskilt anpassad bostad ingår inte fast bemanning och omvårdnad eller fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter. Om den enskilde behöver stöd och service i anslutning till boendet kan personen ansöka om andra insatser enligt LSS, som till exempel personlig assistans eller ledsagarservice.

För barn och ungdomar kan bostad med särskild service, enligt LSS 9 § 8, beviljas vid omfattande medicinskt omvårdnadsbehov eller när andra LSS-insatser inte är tillräckliga.

Daglig verksamhet riktar sig till personer som inte har arbete eller utbildning och kan beviljas till personer som tillhör grupp 1 och 2 i LSS personkrets. Insatsen är organiserad i olika verksamheter som anpassas efter individens behov. Ett prioriterat arbete för verksamheten är att möjliggöra övergång till den reguljära arbetsmarknaden.

Boendestöd är en praktisk, pedagogisk och social insats som syftar till att stärka förmågan att klara vardagen både i bostaden och i samhället.

Bostad med särskilt stöd enligt socialtjänstlagen riktar sig till personer som behöver ett boende till följd av att de möter betydande svårigheter i sin livsföring av fysiska, psykiska eller andra skäl.

Anhörigstöd erbjuds genom anonym telefonrådgivning och vägledning till anhöriga som ger omsorg, stöd och vård till personer med funktionsnedsättning. Stödet omfattar information om rättigheter och möjligheter till ytterligare stöd.

2.4. Avdelning LSS personlig assistans och stöd

Avdelningen personlig assistans och stöd har ansvar för personlig assistans, ledsagarservice, avlösarservice i hemmet, anhörigstöd, korttidsvistelse utanför det egna hemmet och korttidstillsyn enligt LSS. Personlig assistans är stöd för personer med omfattande funktionsnedsättningar för att främja delaktighet och självständighet i samhället. Korttidsvistelse utanför hemmet innebär tillfällig vistelse på korttidshem, läger eller hos stödfamilj för att ge avlastning åt familjen samt miljöombyte och rekreation för den enskilde.

Korttidstillsyn riktar sig till skolungdomar över 12 år med funktionsnedsättning och ges under skoldagar och lov. Ledsagarservice möjliggör delaktighet i samhällslivet, avlösarservice ger avlastning för anhöriga. Anhörigstöd erbjuds genom anonym telefonrådgivning och vägledning till anhöriga som ger omsorg, stöd och vård till personer med funktionsnedsättning. Stödet omfattar information om rättigheter och möjligheter till ytterligare stöd.

2.5. Avdelning äldreboende

Avdelningen äldreboende har ansvar för kommunens särskilda boendeform för äldre personer i egen regi, korttidsboende och växelvård.

Särskild boendeform för äldre är en behovsprövad boendeform som regleras enligt socialtjänstlagen (SoL). Utöver de särskilda boenden som kommunen driver i egen regi finns ett boende som drivs på entreprenad enligt lagen om offentlig upphandling (LOU). Korttidsboende kan exempelvis beviljas efter sjukhusvistelse, vid omfattande vårdbehov eller rehabilitering, men också för utredning av framtida omsorgsbehov. Växelvård ges till personer som vårdas av anhöriga för att ge stöd och avlastning genom planerade och återkommande vistelser.

2.6. Avdelning hemtjänst

Avdelningen hemtjänsts ansvar omfattar hemtjänst i egen regi, trygghetslarm, boendestöd för personer över 65 år och förvaltningens förebyggandeenhet.

Hemtjänst är en insats enligt socialtjänstlagen (SoL) som består av både service och personlig omvårdnad i den enskildes hem för att möjliggöra ett självständigt liv i eget boende. Hemtjänstens uppdrag innefattar även trygghetslarm i ordinärt boende. Förutom kommunal hemtjänst finns möjlighet för privata aktörer, enligt lagen om valfrihetssystem (LOV), att utföra hemtjänst. Boendestöd är en behovsprövad insats enligt SoL och utförs av hemtjänstens resursteam. Förebyggandeenheten riktar sig till äldre personer som känner otrygghet eller social isolering samt personer med demenssjukdom och deras anhöriga. Stödet inkluderar bland annat anhörigstöd, dagverksamhet, träffpunkter och fixartjänst.

2.7. Avdelning verksamhetsstöd

Avdelning verksamhetsstöd har både en stödjande och styrande roll. Många strategiska utvecklingsfrågor samordnas från verksamhetsstöd till exempel kvalitet, bemanning, digitalisering och lokaler, men även frågor av mer stödjande karaktär till exempel centraliserade funktioner för schema, inköp och förvaltningsgemensamma utbildningar. Avdelningen verkar för helhet, stöd och samverkan både internt i förvaltningen och kommunen i stort.

3. Sveriges mest effektiva kommun

Den offentliga sektorn i Sverige går mot en utmanade framtid med ett utökat behov av kommunal service samtidigt som resurserna kommer vara mindre. Om Alingsås kommun ska kunna garantera en hög välfärd och samtidigt kunna nå vision 2040 så behöver ett omställningsarbete genomföras. Av den anledningen har Alingsås ett övergripande mål – att bli Sveriges mest effektiva kommun.

Målet innebär att Alingsås ska ha en så hög kvalitet som möjligt utifrån kommunens förutsättningar.

För att Alingsås ska nå detta mål behöver kommunen ha bättre resultat än andra liknande kommuner och samtidigt ha kostnader som inte överstiger kommunens referenskostnad, det vill säga den kostnad verksamheter förväntas ha utifrån sina förutsättningar. Att infria detta mål åligger samtliga nämnder, bolag och verksamheter och berör samtliga områden som kommunen ansvarar för. En förutsättning för att det ska kunna infrias är ett aktivt arbete med metoder för ständiga förbättringar utifrån respektive grunduppdrag.

Hur arbetet framskrider med att bli Sveriges mest effektiva kommun, är något som kontinuerligt behöver analyseras. Detta sker genom ordinarie uppföljning av verksamheternas kostnader och resultat från erkända kvalitetsnyckeltal.

3.1. Vård- och omsorgsnämndens genomlysning

Genomlysning vård- och omsorgsnämnden 2025 VON § 38/2025 bekräftar i stort sett de slutsatser som framkom i föregående års genomlysning.

LSS

Kommunens LSS-verksamheter uppvisar goda resultat i brukarbedömningarna. Den brukarupplevda kvaliteten inom LSS-boende visar en positiv trend mellan åren 2023 och 2024, samtidigt som den brukarupplevda kvaliteten inom daglig verksamhet fortsätter att vara hög. Kostnaderna framstår som låga jämfört med kommungenomsnittet, men detta är delvis missvisande då resursindexet inte tar hänsyn till kostnaderna för personlig assistans eller annan särskilt anpassad bostad. Under 2024 hade kommunen 219 personliga assistenter anställda, vilket var fler än exempelvis Stockholm (136) och Malmö (197) och nästan i nivå med Göteborg (222). Kommunen har också en hög andel beviljade personliga assistansärenden där Försäkringskassan inte beviljat stöd, där kommunen själv får stå för hela kostnaden. Detta gör att kostnadsbilden kan framstå som mer gynnsam än vad den är i verkligheten. Under 2024 minskade andelen personer med LSS-insats, vilket kan vara en tillfällig minskning, men också en indikation på en eventuell trendförändring.

Personalomsättningen för stödassistenter inom LSS var låg under 2024, medan socialsekreterarnas personalomsättning låg på en sund nivå. Alingsås kommun har en hög andel personal med adekvat utbildning inom LSS. Sjukfrånvaron för stödassistenter inom LSS är lägre än genomsnittet för Göteborgsregionen, medan sjukfrånvaron bland socialsekreterare är högre än genomsnittet för Göteborgsregionen.

Äldreomsorg

Inom äldreomsorgen har Alingsås resultat i effektivitetsindex ökat från 63 till 74 mellan år 2023 till 2024. Förbättringen beror framför allt på kvalitetsindexet, som har vänt från en negativ trend till positiv utveckling under år 2023 och 2024. Väntetiden till särskilt boende har minskat från 74 dagar år 2022, 65 dagar år 2023 till 57 dagar år 2024. Brukarundersökningarna visar stabila resultat, särskilt inom bemötande, förtroende och trygghet. Resursindexet visar att kostnaderna för äldreomsorgen ligger nära referenskostnaden, vilket innebär att verksamhetens kostnader är i nivå med vad som kan förväntas utifrån kommunens förutsättningar. Sammantaget kan det konstateras att Alingsås äldreomsorg har en hög kvalitet till en kostnad som är i nivå med vad som förväntas.

Andelen undersköterskor och personal med adekvat utbildning inom äldreomsorgen överstiger genomsnittet för jämförbara kommuner. Utbildningsnivån för socialsekreterare är högre än genomsnittet för samtliga kommuner i Sverige, men något lägre än för liknande kommuner och Göteborgsregionen. Sjukfrånvaron för undersköterskor inom äldreomsorgen är lägre än genomsnittet för Göteborgsregionen, medan sjukfrånvaron bland socialsekreterare är högre än genomsnittet för Göteborgsregionen.

Kommunal primärvård

Alingsås kommun har lägre kostnader för kommunal primärvård jämfört med övriga kommuner i Göteborgsregionen och låga kostnader per patient. Samtidigt är den brukarupplevda kvaliteten och andelen sjuksköterskor med specialistutbildning lägre. Alingsås kommun har en ökande sjukfrånvaro bland arbetsterapeuter, fysioterapeuter och sjukgymnaster, medan sjukfrånvaron för sjuksköterskor är låg.

Förflyttningar

Utifrån genomlysning 2024 har förvaltningen identifierat behov och påbörjat åtgärder både på lång och kort sikt inom områdena:

- Översyn av myndighetsbeslut.
- Effektiva processer och brukarflöden.
- Prestationsersättning och schemaläggning.
- Insatsöversyn, omfördelning och förflyttning av resurser.
- Lokaler.
- Digitalisering och välfärdsteknik.

Bland de pågående åtgärderna har följande aktiviteter genomförts:

- Prestationsbaserad resursfördelning.
- Verktyg för kostnadsjämförelser.
- Översyn av förvaltningskontoret.

Flertalet övriga åtgärder har påbörjats och flera aktiviteter är i gång, men det är fortfarande

för tidigt att utvärdera aktiviteternas effekter vilket gör det viktigt att fortsätta med de åtgärder som redan pågår.

Förslag på möjliga förflyttningar som ska undersökas av vård- och omsorgsförvaltningen efter genomlysning 2025 är:

- Förvaltningsövergripande nattorganisation.
- Centraliserad placering av personal inom kommunal primärvård.
- Volym, behov och prestationsbaserad ersättning inom kommunal primärvård.
- Hur nämnden ska arbeta med träffpunktsverksamhet, avseende tillhandahållande av lokaler och kompetens samt hur nämnden ska arbeta med trygghetsbostäder avseende gemensamhetslokaler och kompetens.

Förslag på möjliga förflyttningar som ska undersökas och som kräver kommunövergripande samordning är:

- Former för samverkan mellan barn- och ungdomsförvaltningen, socialförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen för gränsöverskridande barnärenden
- Förutsättningar för internet of things i stadsnätet tillsammans med Alingsås energi.

3.2. Politiska inriktningar

Målet att bli Sveriges mest effektiva kommun kompletteras med politiska inriktningar. Dessa utgör en vägledning för vård- och omsorgsförvaltningen genom att tydliggöra prioriteringar och ange hur arbetet bör inriktas för att förverkliga den politiska viljan.

För 2026 har vård- och omsorgsnämnden beslutat om följande politiska inriktningar:

- Digitalt först – utveckla välfärdsteknik för ökad självständighet och delaktighet.
- Förebyggande och hälsofrämjande - proaktivt arbete för ökad självständighet, ökat välbefinnande och god livskvalitet.

3.2.1 Den politiska inriktningen

Digitalisering och välfärdsteknik ska bidra till en effektiv, trygg och hållbar vård och omsorg i Alingsås kommun genom smarta, tillförlitliga och framtidsinriktade lösningar som stärker kvalitet, ökar tryggheten för invånare, anhöriga och medarbetare, samt bidrar till en långsiktig hållbar arbetsmiljö, ekonomi och samhällsutveckling.

Genom ett förebyggande och hälsofrämjande arbetssätt ska vård- och omsorgsförvaltningen främja självständighet, välbefinnande och livskvalitet, samtidigt som resurser frigörs och en socialt och ekonomiskt hållbar verksamhet skapas.

4. Nämndens budget

4.1. Ekonomiska ramar

Belopp i tkr	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Verksamhetens intäkter	212 282	217 994	223 859	229 882
Personalkostnader	-800 967	-823 681	-849 889	-874 052
Lokalhyror	-122 042	-122 745	-126 549	-134 265
Köp av tjänster	-176 999	-186 246	-197 421	-209 463
Övriga kostnader	-89 017	-103 151	-108 308	-113 833
Verksamhetens kostnader	-1 189 025	-1 235 823	-1 282 167	-1 331 613
Verksamhetens nettokostnader	-976 743	-1 017 829	-1 058 308	-1 101 731
Kommunbidrag	976 743	1 017 829	1 058 308	1 101 731
Finansnetto				
Årets resultat	0	0	0	0

Kommentar

Vård- och omsorgsnämnden har under flera år uppvisat ett strukturellt underskott. Underskottet kan främst härledas till höga volymer inom flera verksamhetsområden samt till behovet av att utförarenheterna i högre grad anpassar sina arbetssätt för att hålla sig inom fastställda budgetramar. Det övergripande målet är att säkerställa att rätt insatser ges till rätt brukare vid rätt tidpunkt. Förvaltningen arbetar därför med ett långsiktigt och omfattande arbete för att successivt minska det strukturella underskottet.

Under 2026 och de följande åren förväntas kostnadsökningar kopplade till digitalisering och infrastruktur. Dessa kostnadsökningar avser huvudsakligen införandet av nya digitala lösningar som stödjer mer effektiva och ändamålsenliga arbetsprocesser inom verksamheterna.

Nämnden har de senaste åren haft stigande lokalkostnader. År 2026 bedöms utgöra ett mellanår i den prognostiserade kostnadsutvecklingen. Kostnadsökningarna är i huvudsak kopplade till nödvändiga lokalanpassningar som syftar till att möjliggöra nya, mer effektiva arbetssätt och till åtgärder som på längre sikt skapar en mer ändamålsenlig lokalförsörjning. De tidigare kostnadsökningarna har samtidigt skapat förutsättningar för att avveckla flera

lokaler, medan kostnader för anpassningar i de lokaler som fortsatt ska användas budgeteras för 2026.

För år 2026 uppgår vård- och omsorgsnämndens budgeterade ram till 1 017 829 tkr, vilket motsvarar en ökning med 4,2 procent (41 086 tkr) jämfört med den budgeterade ramen för 2025. Därutöver genomförs två mindre justeringar av budgetramen, om totalt 1 121 tkr, mellan vård- och omsorgsförvaltningen och kommunledningskontoret i syfte att minska internfaktureringen. Dessa avser försäkringspremie samt nämndens andel av kostenheten.

Budgetökningen för 2026 består huvudsakligen av två komponenter:

1. **Kompensation för prisindex** för kommunal verksamhet.
2. **Volymkompensation** baserad på prognostiserad befolkningsutveckling och referenskostnad per invånare inom Alingsås kommuns äldreomsorg (65+) samt LSS-verksamhet. Denna del motsvarar en ökning med 1,2 procent.

Verksamhetens intäkter för 2026 budgeteras till 217 994 tkr, Uppskrivningen är något lägre än den tilldelade indexuppräknings, vilket främst beror på lägre uppräkning av taxor och avgifter samt av den särskilda momskompensationen. Detta beror på att indexuppräknings för dessa poster inte följer nämndens tilldelade index.

Personalkostnaderna för 2026 budgeteras till - 849 889 tkr. Uppskrivningen är något lägre än den tilldelade indexuppräknings, vilket främst kan förklaras av en viss minskning budgeten av de förväntade volymerna inom LSS. Denna volymminskning innebär en reducering i antalet verkställda platser i bostad med särskild service. Dessutom har en del av nämndens buffert flyttats till övriga kostnader enligt rådande riktlinjer. Övriga personalkostnader har räknats upp med tilldelat index, vilket kompenserar för löneuppräkning och förändrade sociala avgifter 2026.

Lokalhyrorna för 2026 budgeteras till -126 549 tkr, uppskrivningen är lägre än den tilldelade indexuppräknings, vilket främst beror på att majoriteten av lokalerna följer KPI för oktober, som var lägre än det index som tillämpats i budgeten. Minskningen förklaras även av att nämnden inför 2026 har avvecklat flera lokaler.

Köp av tjänster för 2026 budgeteras till -186 246 tkr, uppskrivningen överstiger den tilldelade indexuppräknings, vilket främst beror på en ökning av budgeten för köp av platser samt en uppskrivning kostnaderna för IT-relaterade tjänster.

Övriga kostnader för 2026 budgeteras till -103 151 tkr, uppskrivningen är högre än den tilldelade indexuppräknings, vilket beror på flytt av nämnden budget men också för att förvaltningen budgeterat med flera lokalanpassningar framförallt kopplat till infrastruktur som behövs för flera av de digitala lösningarna som kommer implementeras under 2026.

För resterande del av planperioden prognostiseras den årliga ökningen av den budgeterade ramen vara i nivå med tilldelningen för 2026. Detta kommer att innebära att nämnden kommer behöva arbeta med ytterligare effektiviseringar och kostnadskontroll för att kunna hantera de ökade kostnaderna på ett hållbart sätt.

4.2. Investeringsbudget

Belopp i tkr	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Reinvestering	-5 800	-5 800	-5 800	-5 800	-5 850	-5 850
Inventarier	-4 200	-4 200	-4 200	-4 200	-4 200	-4 200
Vårdarhjälpmedel	-350	-350	-350	-350	-350	-350
Sängar	-750	-750	-750	-750	-750	-750
El-cyklar	-500	-500	-500	-500	-550	-550
Totala utgifter	-5 800	-5 800	-5 800	-5 800	-5 850	-5 850

Kommentar

Budget för investeringar om 5 800 tkr per år under planperioden förväntas täcka de behov nämnden har av löpande investeringar i verksamheten. Inga förändringar från tidigare.

5. Arbetsmiljömål

Nämndens arbetsmiljömål

1. Delaktighet och kunskap om målstyrning ska öka i verksamheten

Uppföljning/Nyckeltal	Målvärde 2026	Nuläge 2025
Vi har mål på arbetsplatsen som följs upp och utvärderas kontinuerligt, andel %	80	79 ¹

2. Andelen timanställd personal ska minska

Uppföljning/Nyckeltal	Målvärde 2026	Nuläge 2025
Arbetad tid utförd av visstidsanställda timavlönade, andel% ²	12	13,6

Vård- och omsorgsnämnden ska erbjuda en god organisatorisk och social arbetsmiljö med nolltolerans mot kränkande särbehandling.

Nämndens två prioriterade arbetsmiljömål för 2026 är att öka delaktigheten och kunskapen om målstyrning i verksamheten, samt att minska andelen timanställda.

Delaktighet och kunskap om målstyrning följs upp genom kvartalsvisa medarbetarundersökningar (pulsomätningar). Andelen positiva svar på frågan "Vi har mål på arbetsplatsen som följs upp och utvärderas kontinuerligt" förväntas öka jämfört med mätningen från kvartal 4, 2025

Nämndens verksamhet är i en omställning som kräver förändrade arbetssätt. Det är därför viktigt att förvaltningen fortsätter arbetet med att tydliggöra målstyrningen, för att skapa engagemang och motivation inom organisationen. Detta förväntas i sin tur bidra till minskad stress och ökad arbetstillfredsställelse.

Nämndens andra prioriterade arbetsmiljömål är att minska andelen timanställda för att förbättra arbetsmiljön och främja personalens välbefinnande. Genom att minska användningen av timanställningar strävar förvaltningen efter att skapa ökad stabilitet i verksamheterna, vilket också förväntas bidra till en bättre upplevd kvalitet bland brukarna. För att nå detta mål är satsningar på bemanningsekonomi en viktig förutsättning. Satsningarna förväntas leda till långsiktiga lösningar som både stärker arbetsmiljön och säkerställer en mer hållbar bemanning i framtiden.

¹ Avser kvartal 4

² Mättet avser andelen arbetad tid för visstidsanställda timavlönade, exklusive timanställd PAN, dividerat med den totalt arbetade tiden, avser perioden januari - oktober. Källa: beslutsstöd

Bilaga 1 – Internkontrollplan

Enligt Alingsås kommuns styrmodell ska kommunens nämnder och bolag årligen, i samband med budgetarbetet, upprätta en plan för internkontroll. Planen ska ange vilka kontrollaktiviteter som ska genomföras under det kommande året. Vård- och omsorgsnämndens internkontroll redovisas i denna bilaga. Urvalet av kontrollområden har gjorts utifrån den risk- och väsentlighetsanalys som presenteras i bilaga 2. I årets internkontrollplan föreslås att kommunstyrelsen, liksom övriga nämnder två särskilda risker: välfärdsbrottslighet och otillräckligt stöd för kompetensförsörjning. Dessa risker har en kommunövergripande karaktär och bedöms som särskilt prioriterade. Mot denna bakgrund föreslås att kommunens nämnder antar internkontrollplaner som inkluderar dessa två riskområden.

Risk	Riskbeskrivning	Risk-värde	Vad ska kontrolleras?	Metod	Ansvarig Vem ansvarar för att kontrollen blir genomförd?
Otillräckligt stöd för kompetensförsörjning	Risk för bristande stöd och rutiner kring kompetensförsörjning, vilket kan leda till minskad förmåga att effektivt rekrytera och utveckla medarbetare.	9	Nämndens verksamheter har kompetensförsörjningsplaner som stödjer det strategiska arbetet med kompetensförsörjning. Parallellt pågår ett övergripande arbete för att samordna personalresurser och effektivisera schemalaggningen.	Uppföljning av att kompetensförsörjningsplaner revideras årligen och en översyn av att de fungerar som avsett.	Biträdande kommundirektör
Välfärdsbrottslighet	Risk att kommunens välfärdssystem otillbörligen utnyttjas av en aktör - företag, förening eller privat person, för egen vinning.	12	Kommunen har utifrån handlingsplanen mot välfärdsbrottslighet infört kontrollmoment för att förebygga och upptäcka välfärdsbrottslighet. En del av detta gäller inköp och upphandling där kommunen har infört kontroller.	Granskning av att kontrollmoment och rutiner för fakturahantering och utbetalningar fungerar som avsett och efterlevs.	Ekonomichef
Rättssäker handläggning och dokumentation	Förvaltningen genomför kontinuerlig egenkontroll genom dokumentations-, ärende- och journalgranskning för att säkerställa korrekt och rättssäker dokumentation. Även om dessa insatser genomförs finns det en risk kopplad till att åtgärder inte vidtas i tillräcklig omfattning, vilket kan leda till kvarstående brister. Felaktig dokumentation kan påverka individens rättssäkerhet och hindra den enskilde från att få det stöd och den hjälp hen har rätt till.	12	Säkerställa att de planerade åtgärderna i de upprättade handlingsplanerna, som tagits fram utifrån dokumentations-, ärende- och journalgranskningen, genomförs och följs upp.	Granskning och utvärdering av verksamheternas återrapportering och uppföljning av framtagna handlingsplaner.	SAS/MAS

Systematiskt kvalitetsarbete	Ett prioriterat utvecklingsområde för förvaltningen är att förvaltningens chefer och medarbetare har tillräcklig kunskap och kompetens och att det finns en struktur och organisation som säkerställer ett systematiskt kvalitets- och förbättringsarbete. Bristar i det systematiska kvalitetsarbetet riskerar att leda till att avvikelser och händelser inte förhindras och förebyggs, samt att nödvändiga åtgärder och förändringar för att förbättra och utveckla verksamhetens kvalitet inte vidtas.	8	Säkerställa att nämndens riktlinje för systematiskt kvalitetsarbete är uppdaterad och aktuell.	Granskning av förvaltningens riktlinje för systematiskt kvalitetsarbete, utformning och datum för beslut.	Avdelningschef verksamhetsstöd
			Säkerställa att nämnden har fastställt kvalitetsdeklarationer som anger den kvalitet som brukare/patient ska garanteras inom nämndens verksamhetsområde utifrån gällande lagar och föreskrifter.	Granskning av förvaltningens kvalitetsdeklarationer, datum för beslut.	Avdelningschef verksamhetsstöd
Informationssäkerhet	Risk att nämndens verksamhet inte har ett ändamålsenligt informationssäkerhetsarbete och därmed inte uppfyller de krav som ställs enligt gällande regelverk och kommunens riktlinjer. Bristande arbete med informationssäkerhet kan leda till konsekvenser som dataförlust, integritetsbrott och ekonomiska förluster. Detta kan även resultera i förtroendebrist och leda till lagliga påföljder	12	Säkerställa att förvaltningen har en lokal handlingsplan för informationssäkerhet och dataskydd.	Granskning av förvaltningens lokala handlingsplan, datum för beslut.	Enhetschef kansli- och ekonomienheten
			Säkerställa att förvaltningen har resurssatt ändamålsenligt för att genomföra aktiviteterna i handlingsplanen, samt att arbetet utförs i enlighet med den fastställda planen.	Genomföra regelbundna avstämningar och dialoger med förvaltningens registrator, systemförvaltare och utredare. Denna arbetsgrupp träffas 2–4 gånger per år för att gemensamt följa upp informationssäkerhetsarbetet utifrån den lokala handlingsplanen.	Enhetschef kansli och ekonomienheten

Bilaga 2 – Risk och väsentlighetsanalys

Risk	Riskbeskrivning	Sannolikhet	Väsentlighet	Riskvärde	Hantering
Otillräckligt stöd för kompetensförsörjning	Risk för bristande stöd och rutiner kring kompetensförsörjning, vilket kan leda till minskad förmåga att effektivt rekrytera och utveckla medarbetare.	3	3	9	Internkontroll
Språkkrav för personal inom äldreomsorgen	Utredning SoU 2024:78 föreslår att språkkrav införs för personal inom äldreomsorgen för att säkerställa att medarbetare har tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna utföra sina arbetsuppgifter effektivt. Risk att förvaltningen har svårigheter att säkerställa en smidig och effektiv implementering, samt anpassning till kraven.	3	3	9	Hanteras genom en förvaltningsövergripande egenkontrollplan Redovisning till nämnden sker i rapporten redovisning systematisk kvalitetsarbete januari - juni och i nämndens kvalitets- och patientsäkerhetsberättelse.
Välfärdsbrottslighet	Risk att kommunens välfärdssystem otillbörligen utnyttjas av en aktör - företag, förening eller privat person, för egen vinning.	3	4	12	Internkontroll
Kostnadseffektivitet	Risk att nämndens verksamhet inte är kostnadseffektiv. Alingsås står inför en demografisk förändring där det är fler som blir äldre och behov av äldreomsorg kommer att öka de kommande tio åren. Samtidigt spås inte intäkter från skatter och bidrag öka i samma omfattning. Utmaningarna ställer krav på flexibla och förändrade arbetssätt i alla verksamheter.	4	3	12	Hanteras genom åtgärder för nämndens genomlysning 2025 med särskilt fokus på bemanningsekonomi och omställning mot förebyggande insatser.
Resultat i balans	Risk att nämnden inte klarar resultat i balans Nämnden har de senaste åren haft problem med budgetföljbarheten inom den egna regin. Därutöver riskerar faktorer som höga referenskostnader, samt kostnadsökningar inom flera områden kopplat till bland annat lokaler att påverka nämndens ekonomiska balans 2026.	4	3	12	Hanteras dels genom pågående arbete utifrån handlingsplaner för resultat i balans inom personlig assistans och särskild boendeform för äldre personer och dels genom planerade åtgärder/förflyttningar inom ramen för Vård- och omsorgsnämndens genomlysning 2025.
Ändamålsenliga lokaler och behov av boendeplatser	Risk att nämnden inte har ändamålsenliga lokaler och kan tillgodose behovet av boendeplatser. Bristande tillgång på ändamålsenliga lokaler riskera leda till en ineffektiv drift av verksamheten, viteskostnader för kommunen samt att förvaltningen inte kan uppfylla gällande krav utifrån ett arbetsmiljöperspektiv.	3	3	9	Hanteras genom löpande avstämningsmöte med Alingsåshem, pågående lokalöversyn, samt förvaltningens lokalförsörjningsplan.
Rättssäker handläggning och dokumentation	Förvaltningen genomför kontinuerlig egenkontroll genom dokumentations-, ärende- och journalgranskning för att säkerställa korrekt och rättssäker dokumentation. Även om dessa insatser genomförs finns det en risk kopplat till att åtgärder inte vidtas i tillräcklig omfattning, vilket kan leda till kvarstående brister. Felaktig dokumentation kan påverka individens rättssäkerhet och hindra den enskilde från att få det stöd och den hjälp hen har rätt till.	4	3	12	Internkontroll

Systematiskt kvalitetsarbete	Ett prioriterat utvecklingsområde för förvaltningen är att förvaltningens chefer och medarbetare har tillräcklig kunskap och kompetens och det finns en struktur och organisation som säkerställer ett systematiskt kvalitets- och förbättringsarbete. Brister i det systematiska kvalitetsarbetet riskera att leda till att avvikelser och händelser inte förhindras och förebyggs, samt att nödvändiga åtgärder och förändringar för att förbättra och utveckla verksamhetens kvalitet inte vidtas.	2	4	8	Internkontroll
Rapporteringsskyldigheten enligt Lex Sarah	Risk att medarbetare saknar nödvändig kompetens om rapporteringsskyldigheten enligt Lex Sarah, vilket kan medföra ökad risk för missförhållande, samt negativ påverkan på kvaliteten på vård och omsorg.	3	4	12	Hanteras genom en förvaltningsövergripande egenkontrollplan Redovisning till nämnden sker i rapporten redovisning systematisk kvalitetsarbete januari - juni och i nämndens kvalitets- och patientsäkerhetsberättelse.
Skydds- och begränsningsåtgärder	Risk att medarbetare saknar nödvändig kompetens om riktlinjer för skydds- och begränsningsåtgärder, vilket kan leda till felaktigt tillämpning och därmed öka risken för skador och kränkningar av individers rättigheter.	3	3	9	Hanteras genom en förvaltningsövergripande egenkontrollplan Redovisning till nämnden sker i rapporten redovisning systematisk kvalitetsarbete januari - juni och i nämndens kvalitets- och patientsäkerhetsberättelse.
Ny socialtjänstlag	En utmaning för nämnden är att framåt anpassa verksamheten till den nya socialtjänstlagen som trädde i kraft 1 juli 2025. Den nya lagen syftar till att göra socialtjänsten mer förebyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad. Risk att verksamheten inte efterlever lagar och regler.	2	3	6	Hanteras genom det pågående arbetet med att utveckla strategier för äldreomsorg och området funktionsnedsättning.
Kris och beredskap	Risk att förvaltningen inte har ändamålsenliga handlingsplaner för kris och beredskap. Bristen på handlingsplaner för kris och beredskap ökar sårbarheten och kan leda till att otidlig kommunikation, tidsförluster och ekonomiska konsekvenser, samt att verksamheten inte uppfyller lagstadgade krav på säkerhet och beredskap. Detta påverkar även både brukarnas och personalens säkerhet.	2	3	6	Hanteras inom KHOSS (Krisberedskap i hälso- och sjukvård samt socialtjänst).
Digitalisering	Det finns en risk att införandet av trygghetsskapande teknik och välfärdstekniska lösningar inte resulterar i förändrade arbetssätt eller uppnår förväntade effektivitetsvinster. Detta kan leda till att kostnaderna inte motsvarar det förväntade resultatet och att nämndens mål inte uppfylls.	3	3	9	Hanteras genom pågående åtgärder som omfattar revidering av nämndens digitala målbild/strategi, utveckling av handlingsplan och process för implementering av ny teknik samt satsning på utbildning i förändringsledning för chefer inom förvaltningen.
Informationssäkerhet	Risk att nämndens verksamhet inte har ett ändamålsenligt informationssäkerhetsarbete och därmed inte uppfyller de krav som ställs enligt gällande regelverk och kommunens riktlinjer. Bristande arbete med informationssäkerhet kan leda till konsekvenser som dataförlust, integritetsbrott och ekonomiska förluster. Detta kan även resultera i förtroendebrist och leda till lagliga påföljder.	3	4	12	Internkontroll

Hållbar utveckling	Varje nämnd och verksamhet har som en del i sitt grunduppdrag att aktivt arbeta för att infria de 17 globala målen. Risk att ansvar och roller för hållbarhetsarbetet inte är dokumenterade och kända, samt att hållbarhetsarbetet inte är integrerat i verksamhetsplanering och uppföljning. En möjlig konsekvens av dessa brister är att verksamheten inte bidrar till att nå Alingsås kommuns hållbarhetsmål, vilket kan leda till förtroendebrist och negativa effekter på miljön och samhället.	1	3	3	Hanteras genom att hållbarhetsaspekter integreras i verksamheternas kontinuerliga arbete med analyser av resultat och metoder för ständiga förbättringar. Fokusområden för förvaltningen är jämställdhet och genus. Ett prioriterat område inom detta arbete är utvecklingen av könsuppdelad statistik och jämställdhetsanalyser med fokus på skillnader mellan kvinnor och män både avseende insatsernas kvalitet och tillgång.
Förbyggande och hälsofrämjande	Förvaltningen har identifierat ett behov av att utveckla en strategi för det förebyggande och hälsofrämjande arbetet för att skapa tydlighet och riktning i omställningen mot en mer förebyggande och hälsofrämjande verksamhet. Avsaknaden av en tydlig strategi kan leda till ineffektiva åtgärder eller att åtgärder uteblir, vilket i sin tur kan resultera i att förväntade resultat inte uppnås och att nämndens mål inte uppfylls.	3	3	9	Hanteras. Detta hanteras bland annat genom det pågående arbetet med att utveckla strategier för äldreomsorg, samt genom Alingsås kommuns deltagande i nationell lärplattform.

Förklaring

Sannolikhet

1. Osannolik: risken för att fel ska uppstå är praktiskt taget obefintlig
2. Mindre sannolik: risken för att fels ska uppstå är mycket liten
3. Möjlig: det finns en möjlig risk för att fel ska uppstå
4. Sannolik: det är mycket troligt att fel ska uppstå

Väsentlighet

1. Försumbar: är obetydlig för de olika intressenterna och kommunen
2. Lindrig: uppfattas som liten av såväl intressenter som kommunen
3. Kännbar: uppfattas som besvärande av såväl intressenter som kommunen
4. Allvarlig: är så stor att fel helt enkelt inte får inträffa